

Пролог

КІНЦЕВА ЗАЛІЗНИЧНА СТАНЦІЯ «ЕЛ ЕНД ЕН»
БІРМІНГЕМ, АЛАБАМА

— 29 листопада 1938 р., 8:10 —

Був прохолодний листопадовий ранок. Яскраві сонячні промені, мов ті списи, пронизували скляну стелю просторої будівлі залізничної станції, що радше скидалася на гамірний вулик. Новоприбулі пасажирів і усі, хто тільки збирався сісти на потяг, метушилися туди-сюди білосніжною мармуровою підлогою разом із носильниками, чиї візки аж вгиналися від валіз. По всій будівлі відлунювали радісне щебетання і звуки потягів, що прибували й відходили від станції.

«Півмісяць», довгий сріблястий красень із Нового Орлеана, уже стояв на сьомій платформі, готовий прийняти бірмінгемських пасажирів, і місіс та містер Артур Дж. Горнбеки хутенько піднялися у вагон, прямуючи до Нью-Йорка на щорічні різдвяні закупа.

Місіс Горнбек із шістьма великими капелюшними коробками, що їх тримала по три в кожній руці, радісно чеберяла проходом, мимохідь штурхаючи по головах кількох посунулих пасажирів. На п'ять кроків позаду йшов містер Горнбек із газетою під пахвою.

Десь за дванадцять з лишком хвилин, коли всі капелюшні коробки були складені, а шубу дбайливо розвісили на вішаку шафи купе, місіс Горнбек нарешті вдалося зручно вмотитися, розслабитися й насолодитися мандрівкою. Вона визирнула з вікна, коли потяг саме наближався до залізничного переїзду в містечку Вісл-Стоп, штат Алабама. Коли ж під'їхав ближче, жінка зненацька помітила маленького білявого хлопчика у вицвілому комбінезоні — малий стояв біля колій, усміхаючись і привітно махаючи потягу, що торохкотів повз. Удома на місіс Горнбек

чекав хлопчина приблизно такого ж віку, тож, порівнявшись із цим, вона теж усміхнулася й помахала у відповідь. Побачивши її, хлопчик почав бігти попід вікном, щосили махаючи, — здавалося, це тривало цілу вічність. Жінка спостерігала за ним, доки і він сам, і маленький песик, який невідступно мчав поряд, поступово ставали дедалі меншими і врешті-решт зовсім зникли з очей.

Трохи згодом місіс Горнбек обернулася до чоловіка й занепокоєно мовила:

— Артуре, здається, в того малого хлопчини бракувало однієї руки.

— Та невже? — відповів той, не відриваючи від газети очей.

Зітхнувши, місіс Горнбек знову вместилася на сидінні і, перебираючи пальцями потрійну низку перлів, додала:

— Ох, як же шкода... Йому щонайбільше сім чи вісім років, такий милий хлопчик, якби ж то лишень ти його бачив! Такий щасливий і усміхнений... Що ж, благослови, Боже, його дорогоцінне маленьке серденько! Мій кузен Чарльз якось втратив мізинця, але цілу руку? Цікаво, що з ним трапилося?

— Що ти сказала? — перепитав чоловік, кинувши погляд на дружину поверх газети.

— Мені цікаво, як той бідолашний хлопчина втратив руку. Що могло статися?

На це містер Горнбек, справжній майстер стверджувати очевидне, стисло відповів:

— Гм... щось та й мало.

* * *

Її погляд затримався на хлопчині щонайбільше на кілька секунд, але відтоді щороку, як їхній потяг минав переїзд у Вісл-Стоп, місіс Горнбек завжди подавалася вперед і визирала у вікно, сподіваючись знову його побачити. І кожнісінького разу, коли мало-го там не було, завжди оберталася до чоловіка й зауважувала:

— Цікаво, Артуре, як склалася доля того милого білявого хлопчини з однією рукою?

— Гадки не маю, — зазвичай відповідав той.

Шериф Грейді Кілгор

ВІСЛ-СТОП, АЛАБАМА

— 24 січня 1991 р. —

Кремезний, мов той ведмідь, сімдесятирічний Грейді Кілгор працював шерифом у Вісл-Стоп, штат Алабама, до 1958 року, коли разом із дружиною Гледис перебрався до Теннессі. Сьогодні ж він приїхав у Вісл-Стоп із Нешвілла з онуком і тепер стояв на залізничних коліях, дивлячись на той бік вулиці, де колись розташовувалося старе кафе «Зупинка». Лози пуерарії геть-чисто заплели усі будівлі, сховавши під своїм покривом цілий квартал, тож онукові було складно зрозуміти, що під ними крилося.

Указавши на один із будинків, Грейді промовив:

— То старе поштове відділення, яким керувала Дот Вімз, а ондечки кафе поряд із салоном краси Опал Баттс, де твоїй бабусі щосуботи робили зачіску.

Грейді стояв, роззираючись навсібіч, і йому було невимовно сумно бачити, наскільки змінилося це місце відтоді, як він востаннє сюди приїздив.

Тепер в обхід старої двосмугової траси, що вела з Бірмінгема до Вісл-Стоп, використовували новеньке міжштатне шосе на шість смуг, тож лєвова частка місцевості перетворилася на звичайне сміттєзвалище. Старі іржаві автівки й вантажівки покинули біля колій, де вони поволі розвалювалися на частини. Усюди виднілися порожні пивні бляшанки та пляшки з-під віскі. Грейді зауважив іще один печальний штрих сучасної епохи — хай куди кинь оком, на землі валялися численні засоби для вживання наркотиків, яких раніше тут не було.

Баптистська церква, у якій він щонеділі слухав проповіді преподобного Скрогінза, тепер майже розвалювалася, вітражі порозбивали, а лави повиносили й спродали. Усе, що лишилося від містечка, — кілька старих будівель і старий будинок Тредгудів, але й вони вже ледве стояли. Над усім іншим встигли

добряче попрацювати вандали. Повернувшись до онука, Грейді сумовито похитав головою:

— Коли згадую, яким було це місце, і бачу, що з ним сталося, мені геть кепсько стає. Авжеж, воно ніколи не було розкішне, проте завжди чисте. А тепер тут усе всіяно сміттям. На старому домі Тредгудів від графіті живого місця не лишилося, усі вікна повибивали... Хоч зараз цього й не скажеш, але свого часу то був найгарніший будинок у місті. Хоч убий, та досі не можу втямити, чому Вісл-Стоп отак зійшов на пси. Чув навіть, що місто продали, і тепер усе планують знести, щоби збудувати шинний завод. — Грейді знову кинув оком на протилежний бік вулиці й тяжко зітхнув: — Не знаю, чому це старе кафе просто залишили тут отак гнити... це якось неправильно. Колись сюди приходили як на гостину до давнього друга. Ним керували двійко чудових дівчат — Іджі Тредгуд і Рут Джеймісон. Тобі вони сподобалися б. У тому кафе харчувалося все місто, усі залізничники з родинами. А щороку на Різдво дівчата разом зі своєю кухаркою Сипсі готували щедре частування — ми йшли туди, їли, відкривали подарунки, співали різдвяних пісень...

Після цих слів Грейді несподівано схлипнув і, похапцем відвернувшись, дістав з кишені носовичка й висякався. Тепер він мав винуватий вигляд.

— Вибач. Ох, Господи, воно б не варто згадувати минуле... але в тому кафе у нас із Рут та Іджі не бракувало чудових моментів. Там виріс і син Рут, Бадді. Бідолаха, втратив руку, коли був не набагато старший за тебе. — Дбайливо згорнувши носовичка, Грейді запхав його назад до кишені й додав: — Може, ти й не повіриш, але кілька років тому на Різдво ми з твоєю бабусею гостювали в Опал Баттс у Бірмінгемі, і, доки вони поралися з вечерею, я тихцем вислизнув і поїхав сюди. Стояв отутечки, простісінько на цьому самому місці, аж раптом — спершу ледь чутно — до мене долинули звуки піаніно і сміх людей, і все це лилося звідти, саме з того місця, де колись було кафе. Я роззирнувся, і навколо не було ані душі, але присягаюся, що справді це чув. Як гадаєш, що то могло бути?

— Не знаю, дідусю, та, може, їдьмо вже звідси? Мені холодно, — відповів на це онук, потираючи змерзлі долоні.

Дот Вімз

ВІСЛ-СТОП, АЛАБАМА

— 1935 —

Дот Вімз була доброзичливою маленькою жіночкою, яка просто обожнювала теревенити. У юності вона сподівалася досягти успіху на літературній ниві, як її кумирка Една Фербер, та на томість у сімнадцять років закохалася в «чоловіка своєї мрії» і вийшла заміж за Вілбура Вімза.

Пізніше Дот часто жартувала, що, хоч і не стала літературним посланцем, із «посланнями» все одно справу мала. Окрім того, що вже шістнадцять років самотужки керувала поштовим відділенням у містечку Вісл-Стоп, Дот ще й писала і видавала тижневик, який висвітлював усі місцеві події під заголовком:

«Вімз віклі»

(ТИЖНЕВИК МІСТА ВІСЛ-СТОП, АЛАБАМА)

«Жодних пліток, друзі, тільки факти!»

Цього ранку вона, як завжди, розіслала чергове число тижневика, тож усі мешканці Вісл-Стоп уже заходилися його читати.

«Вімз віклі»

(ТИЖНЕВИК МІСТА ВІСЛ-СТОП, АЛАБАМА)

30 листопада 1935 р.

Крадій індичок

Привіт, бандо! Сподіваюся, ви всі добре відсвяткували День подяки. Знаю напевне, що старий Вілбурів гончак Кутер так і зробив. Авжеж, це його ви бачили на свято,

коли він мчав містом зі щойно запеченою індичкою в пащі. Тією самою, що її поцупив зі столу, варто було мені на мить відвернутися, а тоді лишив за собою слід із начинки через усю вітальню. Ото вже чоловіки з їхніми псами! Хвала небесам, моя жалісна сусідка Нінні Тредгуд запросила нас із Вілбуrom на обід, бо так би й лишилися без індички! Ми не тільки поласували смачнезною індичкою Нінні, а ще й насолодилися бататовим пирогом Сипсі, який Іджі прислала з кафе. Тож, як зауважував містер Шекспір: «Все добре, що кінчається гаразд»¹. Плям-плям.

Ну а тепер до важливих новин: скидається на те, що маємо рідкісну археологічну знахідку просто тут, у Вісл-Стоп! Де саме? За словами Іджі Тредгуд, простісінько на нашому задньому подвір'ї! Гм, якщо вже точніше, то на задньому подвір'ї кафе. Іджі каже, що вони з малим Бадді пішли туди накопати червоних черв'яків для риболовлі, аж раптом вона натрапила (тримайте свої капелюхи!) на зуб динозавра, якому не менш ніж 5 мільйонів років! Тепер Іджі тримає його на прилавку, тож приходьте, коли забажаєте, й побачите на власні очі.

Чудові новини з салону краси: рада повідомити, що в Опал Баттс знову запрацювала сушарка для волосся, тож, якщо минулого тижня вам не вдалося зробити зачіску, Опал працюватиме понаднормово, щоб усім догодити. Упевнена, це особливо потішить панянок, які збираються в суботу на вечерю до «Клубу захисту лосів»... включно зі мною.

Ще трохи хороших новин: шериф Грейді повідомив, що, за винятком кількох незначних пригод за участю окремих містян, які зловживали віскі «Олд Мен», черговий рік минув без серйозних злочинів. Дякуємо, Грейді!

Завжди ваша,
...Дот Вімз...

¹ Переклад Леся Танюка. (Тут і далі прим. перекл.)

Р. С. Не забудьте сказати дітлахам, щоб написали листи до Санта-Клауса. Нагадайте, що з Вісл-Стоп до Північного полюса шлях аж ніяк не близький, а Санті потрібно чимало часу, щоб виготовити всі іграшки.

* * *

Пізніше того вечора Вілбур Вімз, високий худорлявий чоловік, прийшов додому на вечерю, не стримуючи сміху.

— Ну, Дот, завдяки тобі сьогодні в кафе побувало все місто — всім кортіло побачити той клятий динозаврів зуб! — ще з порогу заявив він. Дот саме ставила миску з картопляним пюре поряд із його тарілкою.

— Знаю, я й сама ходила. Гадаєш, він справжній?

Всівшись на стілець, Вілбур сьорбнув холодного чаю.

— Знаючи Іджі, маю великі сумніви. Вона ж бо обожнює всілякі жарти. Пригадуєш ту скам'янілу двоголову жабу, яку вона минулого року тримала в банці? Трохи згодом я дізнався, що то була гумка.

— Та ні, не може бути!

— О, так. Вона сказала, що купила її в крамниці фокусів у Бірмінгемі.

— Це ж треба, — зауважила Дот, сідаючи за стіл і простягаючи чоловікові кукурудзяний хліб. — І що це дівча втне наступного разу?

— Хтозна. Та *що б то не було*, буде весело, навіть не сумнівайся.

Іджі Тредгуд

ВІСЛ-СТОП, АЛАБАМА

Як і всі інші мешканці міста, Дот і Вілбур Вімзи знали й обожнювали Іджі все її життя. Вона завжди була справжня шибайголова, незмінно зависока для свого віку, з коротким витким білявим волоссям. Щойно навчившись ходити, Іджі обожнювала

змагатися з хлопчиками й вилазити на дерева, і найчастіше її можна було знайти на великій мелії іранській, що росла на подвір'ї будинку Тредгудів, або ж на якомусь даху. Її мати казала, що Іджі має родичів серед мавп, бо ж донька могла видряпатися на будь-що — і залюбки це робила.

Коли Іджі було зо шість років, вона часто гралася на подвір'ї залізничної станції, і одного дня мати підмітала ганок і випадково підвела очі саме тоді, коли рівно о п'ятій повз будинок Тредгудів торохкотів потяг до Атланти. На його даху сиділа Іджі, яка махала їй рукою.

Звісно, з матір'ю сталася справжня істерика, адже вона гадала, що Іджі може щомиті впасти додолу й загинути. На щастя, вдалося телеграфувати на наступну станцію, тож малечу зняли з потяга в Пелл-Сіті живу й здорову. У дитинстві Іджі з молодшим братом Джуліаном просто-таки обожнювали свого старшого брата Бадді. Саме він навчив дівчинку стріляти й рибалити, грати у футбол і бейсбол. Якщо хтось її на щось під'юджував, вона зазвичай це робила. Усі казали: як на дівча Іджі дуже смілива.

Якось у школі один хлопчина кинув у дівчачий туалет змію, і всі розбіглися навсібіч, щосили горлаючи зі страху. Усі, крім Іджі. Упіймавши рептилію, вона помчала за хлопчиною через увесь спортивний майданчик, а наздогнавши, запхала ту йому за комір. Дізнавшись про цю сутичку, баптистський пастор преподобний Скроггінз присвятив недільну проповідь Псалму 132:1: «Глядіть, як добре і як любо, коли брати живуть укупі!»¹

Утім, Іджі не чула цього повчання. Як завше, недільного ранку вони з Бадді були на Ворріор-ривер, де рибалили на сома.

Іджі завжди була трохи дика серцем, дещо невгамовна, а коли її старший брат Бадді загинув під колесами потяга внаслідок нещасного випадку, ці риси тільки зміцніли. Вона дедалі більше часу проводила в Річковому клубі і, злигавшись із сумнівною компанією, повсякчас випивала й грала в покер у дальній кімнаті.

¹ Цитата з «Книги псалмів» у перекладі Івана Хоменка.

Ніхто не міг із цим нічого вдіяти, аж доки того літа у Вісл-Стоп не прибула двадцятиоднорічна Рут Джеймісон, щоб викладати в біблійній школі. У її присутності Іджі невідь-чому поводитися добре. Мати зауважувала, що, якби не той приїзд Рут, хтозна, що зрештою було б із Іджі. Та, шойно Рут повернулася додому в Джорджію і вийшла заміж, Іджі знову пустилася берега.

Кілька років по тому, коли Рут, покинувши чоловіка, приїхала й оселилася у Вісл-Стоп, батько дав Іджі п'ятсот доларів на власну справу. Тож вона придбала кафе, яким надалі керувала разом із Рут, а матуся й татусь Тредгуди сподівалися, що це допоможе доньці вгамуватися. Здебільшого так і було, хоч кілька разів вона все одно втнула те, чого не варто було робити. Те, про що Рут і гадки не мала.

Бадді-молодший

ВІСЛ-СТОП, АЛАБАМА

— 8 липня 1939 р. —

Того-таки року, коли народився малюк Рут, його офіційно всиновила родина Тредгудів. Рут назвала його Бадді-молодшим на честь сина, якого вони втратили. Матуся й татусь Тредгуди і брати Іджі — Клео та Джуліан — радо підставили плече й допомагали виховувати малого.

Нінні Тредгуд, мила жіночка, дружина Клео, мешкала трохи далі по вулиці поблизу кафе. Її кішка саме привела вісьмох кошенят, тож десятирічний Бадді щодня ходив туди й годинами з ними бавився. Бадді обожнював проводити час із тітонькою Нінні, а їй його товариство теж було до вподоби.

Одного дня, коли Нінні була в кафе разом із Рут, вона раптом зауважила:

— Твій хлопчик — справжній допитливець.

— Чому ти так кажеш? — усміхнулася Рут.

— Бо він постійно про щось допитується, — розсміялася Нінні. — «Чому кошенята мурчать або чому в кроликів

такі довгі вушка?» Сьогодні вранці, коли був у мене, спитав: «Тітонько Нінні, мені цікаво, а чому кури пір'я і крила мають, та не літають?» Тож я сказала: «Гарне запитання, солоденький. Якби я була куркою й угледіла, як Сипсі мчить до мене зі своїм п'ятифунтовим тесаком, я точно полетіла б геть, аби ж то стало снаги».

Нінні мала рацію щодо Бадді. Щоразу, як станцію минав якийсь потяг, хлопчині було цікаво, хто ним подорожує. Куди вони їдуть? Що робитимуть, діставшись туди?

Звісно, Іджі вважала цю допитливість ознакою того, що Бадді геній і свого часу вершитиме великі справи, і ніколи не припиняла в це вірити.

Навіть після того, як хлопчик, граючись на коліях, втратив руку, Іджі завжди дбала, щоб той продовжував займатися усіма звичними справами. Сьогодні вони рибалили на озері, і Бадді, який стояв на березі, пильно вдивляючись у протилежний бік, зненацька мовив:

— Тітонько Іджі, а мені варто надіслати валентинку Пеггі Гедлі?

— Гм, чом би й ні? Вона ж тобі подобається, чи не так?

— Так, мем.

— Тоді звісно, що варто.

За якусь мить він додав:

— Авжеж... Та цікаво, чи я їй подобаюсь?

Іджі уважно на нього подивилася.

— Звісно, Бадді, ти їй подобаєшся. Та хіба може бути інакше? Найрозумніший і найгарніший хлопець в усьому світі! Кому б такий не сподобався? До того ж вона мені сама про це сказала.

— Справді?

— Еге ж... тільки не кажи їй, що я тобі про це розповіла.

Бадді усміхнувся, а за кілька хвилин знову спитав:

— Агов, тітонько Іджі, а чому в сомів є вуса?

— Не знаю, солоденький, та, гадаю, один із них саме смикає за твою волосінь.

— Ого-о-о! — у хлопчини аж очі розширилися. Не без зусиль він таки витягнув рибу з води. — Нічого собі... поглянь-но, тітонько Іджі! Цікаво, скільки він важить?

— Гм, як на мене, щонайменше двадцять фунтів.

— Ти справді так гадаєш?

— Ні, але пропоную саме це озвучити твоїй мамі, гаразд?

— Гаразд.

Бадді дуже любив свою матір, але тітонька Іджі була його найліпшим другом — тим, хто грав із ним у футбол та бейсбол. Тим, із ким йому ніколи не бракувало пригод.

Минулого місяця Іджі прочитала у «Фермерському альманаху», що у вівторок буде масштабний метеорний дощ, і того вечора вони сиділи на східцях заднього ганку, спостерігаючи, як зірки пронизують небо у вільному падінні. Зненацька Іджі вихопила бейсбольну рукавицю і, скочивши на ноги, вибігла на подвір'я. Трохи згодом вона скрикнула: «Упіймала!», а тоді бігцем повернулася до Бадді і вручила йому свою здобич.

— Поглянь-но, Бадді, я впіймала для тебе щасливу зірку! Ти знаєш, що це означає, правда ж? Тепер тобі неабияк щаститиме на твоєму шляху, синку!

Звісно, то був звичайний камінець, що його Іджі підхопила з землі, та Бадді був у захваті, і йому страшенно кортіло дізнатися, яку неймовірну удачу принесе йому майбутнє.

Двадцять п'ять років по тому

ФЕЙРГОУП, АЛАБАМА

— 21 грудня 1964 р. —

Колись Вісл-Стоп був жвавим маленьким залізничним містечком за десять миль від Бірмінгема, і в ньому працювало понад двісті залізничників. Та, коли обсяг пасажирських залізничних перевезень поступово зменшився, а велику сортувальну станцію закрили й перенесли в інше місце, люди почали шукати роботу деінде, і місцеве населення теж суттєво

скоротилося. Спливали тижні й місяці, дедалі більше людей покидали місто, а тижневики Дот ставали коротшими. Мешканці Вісл-Стоп докладали всіх зусиль, щоб триматися на плаву, та справжнім початком кінця для всіх став день, коли Іджі Тредгуд несподівано закрила кафе й перебралася у Флориду. Старі та малі ще тижнями намагалися зазирнути всередину крізь щілини між дерев'яними ламелями на вікні кафе, марно плекаючи надію на те, що це неправда. Та як не стало салону краси й кафе, а згодом і Поштова служба США зачинила відділення у Вісл-Стоп, то те, що колись було жвавою вулицею й серцем усієї громади, перетворилося на довгий порожній квартал. Коли в містечку вщухло життя, ті, хто лишився, почувалися загубленими у глушині, у забутій Богом місцині, де не було ані роботи, ані можливості щось купити. Зрештою, навіть такі міцні горішки, як Дот і Вілбур Вімзи, були змушені змиритися з неминучим і поїхати.

Тепер вони мешкали в невеличкому містечку Фейргоуп на півдні Алабами й мали маленький білий будиночок через дорогу від бухти Мобіл-Бей. Дот подобалося нове місце, однак вона все одно сумувала за давніми друзями й сусідами з Вісл-Стоп, усіма, з ким зростала, і тими, хто дорослішав на її очах. Тож, навіть попри те, що більшість із них теж переїхала деінде, Дот незмінно підтримувала з ними зв'язок, як і вони, — чи то телефоном, чи в листуванні, усі, як один, сповіщали її про стан своїх справ.

Хоч Дот уже не видавала «Вімз віклі», вона щороку розсилала різдвяні листи, сподіваючись, що завдяки цьому стара спільнота Вісл-Стоп і надалі почуватиметься одним цілим.

Тому, як завжди в цю пору року, Дот сиділа з олівцем за вухом за кухонним столом, заваленим стосами паперу, листами, світлинами, гумками й записниками. Розчистивши місце для своєї старої друкарської машинки «Роял», вона поставила її посеред усього того безладу і вже збиралася було взятися до написання, аж раптом повз неї проплив Вілбур у брутнатному картатому халаті, налив собі чашку кави, а тоді так

само тихенько вийшов. Він знав: коли дружина працює, краще мовчати й не заважати. Щойно чоловік пішов, Дот нарешті заклацала по клавішах.

Різдво 1964 року

Хоч вірте, хоч ні, бандо, а ще один рік наче щойно почався і вже майже минув. І я запитую: це тільки в мене так чи тепер 25 грудня почало наставати швидше, аніж це зазвичай було? Хіба ж іще тиждень тому ми не святкували Четверте липня?¹ Цьогоріч Різдво як ніколи захопило мене зненацька, і я майже не мала часу на те, щоб зібрати всі нотатки докупи, та вже як є.

Новини з «домашнього фронту»: рада повідомити, що після падіння з заднього ганку Вілбур нарешті почав обходитися без ходунків, однак на момент написання цього листа я не можу сказати те саме про його крісло-гойдалку. До речі, він передає усім привіт! Ми дуже вдячні за листівки з побажаннями одужання, що ви їх йому надіслали. Безперечно, вони неабияк підбадьорили цього старого буркотуна.

Завдяки Іджі Тредгуд сезон свят, як завжди, розпочався просто чудово — з доставки слоїв із домашнім медом та великого ящика апельсинів із Флориди. За словами Іджі, «сонце світить з неба, справи йдуть як треба!» А ще вона каже, що її брат Джуліан зараз повсякчас хизується новим комплектом зубів, усміхаючись усім, кого стрів.

Ми отримали листа від Гледис Кілгор із Теннессі — пише, що в травні шериф Грейді нарешті виходить на пенсію, тож вони планують поїхати у Флориду в гості до Іджі й Джуліана, а на шляху назад, можливо, завітають і до нас. Що ж, сподіваємося на це.

¹ День Незалежності США.

Тепер про сумне: із жалем сповіщаю, що цьогоріч нас покинув Альберт, син Нінні й Клео Тредгудів. Ніколи не зустрічала милішого хлопчини. Ще одна невесела новина: дружина Джессі Рея Скроггінза знову подала на розлучення. Кепсько, та маю надію, що вони якось це владнають. Також нещодавно я отримала звістку, що в Сипсі Піві погіршилося самопочуття, тож тепер вона мешкає зі своїм сином Великим Джорджем та його дружиною Онзелл. Одинадцятого лютого Сипсі виповниться дев'яносто вісім років, тож за можливості надішліть їй вітальні листівки. Скільки це років вона працювала в кафе разом із Іджі та Рут? Щонайменше двадцять п'ять... А що б ви віддали за тарілку смажених зелених помідорів від Сипсі? Я й мільйона не пошкодувала б, якби його мала.

Екстрене повідомлення: салон краси Опал Баттс знову переїхав, тож надсилайте листи на нову адресу в Бірмінгемі: Гайленд-авеню, 2012, Апартаменти «Капрі», до запитання. Опал каже, що це новенький житловий комплекс для молодих і спраглих пригод, і, хоч вона вже давно не юна, їй усе одно там весело. Також рада повідомити, що її донька Джуел Енн топче материну стежку, відвідуючи школу краси. Опал повідомила, що Джуел планує спеціалізуватися на зиванні волосся й корекції брів. Ніколи не чула про корекцію брів, та це, мабуть, останній писк моди. Особисто я й досі накручую волосся на бігуді, а бровам дозволяю рости як забажають.

Чорт забирай, бандо, невідь-чому цьогорічне Різдво змушує мене трохи сумувати за рідною домівкою. Чи хтось із вас іще пам'ятає всі ті чудові різдвяні свята, які ми проводили в кафе, де збиралося все місто, включно з собаками й котами? А шерифа Грейді в костюмі Санта-Клауса, який роздавав подарунки? Чи всі ті великі червоні сяйливі кулі, що їх Іджі чіпляла на стару оленячу голову над прилавком? У мене стільки світлих спогадів про ті дні!

Пригадуєте особливий подарунок, який Бадді одного року отримав на Різдво? Бо я — так. Хіба ж можна забути той вираз на його маленькому обличчі?

Звісно, я тішуся, що живу тут і сьогодні, та хіба ж вам іноді не хочеться взяти чарівний килим і полетіти на ньому в минуле, щоби знов пережити ті чудові старі часи у Вісл-Стоп? Чи хтось із вас досить дорослий, щоб згадати, як семирічна Іджі Тредгуд марширувала на параді на честь Четвертого липня в костюмі Дядька Сема? Ніколи не бачила симпатичнішого Дядька Сема чи батьків, які пишалися б своєю дитиною так, як матуся й татусь Тредгуди того дня. А клуб «Маринований огірок», до якого належали моя друга половинка та Іджі? Пригадуєте всі їхні пустощі? Як гадаєте, хто затягнув на дах будинку предopodobного Скроггінза козу? Звісно, не знаю напевне, та можу припустити, що то втнула Іджі разом зі своїми друзями. А «Весілля без жінки», організоване клубом із благодійною метою? Тоді двометровий шериф Грейді кокетливо пішов під вінець як чарівна наречена! Боже, і це тільки дещиця моїх спогадів... Звісно, я була б вдячна, якби й ви надіслали мені улюблені спогади про Вісл-Стоп для листа, що його розсилатиму наступного року.

Усі знають, що я люблю завершувати на щасливій ноті, і цьогоріч вона в мене таки є — та ще й яка! Дев'ятого листопада в Бадді й Пеггі Тредгудів народилася донечка. Малечу назвали Норма Рут, і я певна, що її двоюрідна бабуся Іджі й досі стрибає на radoщах, тішачись такій новині. Якби ж то й матуся Бадді, Рут Джеймісон, дожила до знайомства з маленькою онучкою-тезкою... Бадді й досі дислокується в Німеччині, служить ветеринаром у корпусі К-9, але Пеггі сподівається, що протягом року вони повернуться у США. Вона також пише, що протез руки, яким Бада забезпечила армія, найкращий з-поміж усіх попередніх. Звісно, йому знадобляться дві міцні руки, щоб утримати маленьку Рут, — вона-бо при народженні важила майже вісім фунтів.

Мені й досі важко повірити, що двійко малюків, які бігали босоніж у Вісл-Стоп на наших очах, тепер уже дорослі й мають власну дитину. Що ж, як то кажуть, «Semper fidelis».

На цьому завершуватиму, та за можливості обов'язково приїздить до нас у гості. Ми живемо через дорогу від Мобіл-Бей, тож, як каже Вілбур: «Не минайте нашої хати!» Ха-ха, ото вже жартун! Чоловіки!

Щасливого Різдва та новорічних свят — і до наступного року!

Завжди ваша,
Дот

Дот витягла листа з друкарської машинки, і вже за кілька секунд Вілбур, який досі терпляче чекав, легенько постукав у двері кухні:

— Ти закінчила?

— Здається, так. Заходь.

Вілбур, уже вдягнений і готовий віднести листа в типографію, щоб скопіювати його на мімеографі, увійшов на кухню. Дот простягнула йому аркуш, і він узявся читати лист, доки дружина, як завжди, нетерпляче чекала на відгук. Вілбур іще читав, як вона вже поцікавилася:

— Ем-м... Що скажеш?

— Як на мене, просто чудово, — усміхаючись, кивнув чоловік. — Але, любя, гадаю, тут ти хотіла вжити «Tempus fugit», а не «Semper fidelis».

— Хіба ж цей вираз не означає: «Час летить»?

— Ні, «Semper fidelis» — це девіз морських піхотинців. «Завжди віддані».

— О-ох, точно. Навіть не знаю, де з самісінького ранку блукають мої думки. Дуже-дуже тобі дякую, що помітив.

— Дуже-дуже радий допомогти.

— І що б я без тебе робила?

— Усе життя себе про це запитую.

Ласкаво просимо в цей світ!

КІССІММІ, ФЛОРИДА

— 9 листопада 1964 р. —

За кілька місяців після того, як Іджі Тредгуд переїхала у Флориду, вона з допомогою брата Джуліана розпочала нову справу: облаштувала ятку «Живи солодко. Свіжий мед і фрукти». То був звичайний дерев'яний сарайчик, та, оскільки він розташовувався обіч жвавої траси, справи йшли дуже добре.

Надворі вже запанував листопад, і Бад та Пеггі Тредгуди пообіцяли одразу повідомити Іджі, щойно народиться їхнє маля. Ця мить щодень ставала ближчою, і, чекаючи на звістку, стривожена Іджі ціліснітькими днями бігала туди-сюди від фруктової ятки до будинку, аж доки не надійшла телеграма.

Вона вмить її розірвала і прочитала, а тоді вибігла на веранду й загукала до Джуліана, який жив по сусідству:

— Джуліане! Юху-у-у! Це дівчинка, вони назвали її на честь Рут! І мама, і малеча почуваються добре! Ура-а!

Не тямлячи себе від радості, Іджі знову помчала в будинок і сіла писати листа.

а/с 346

Кіссіммі, Флорида

Люба моя маленька міс Рут Тредгуд!

Я щойно дізналася, що сьогодні ти народилася з вагою сім фунтів і дев'ять унцій. Молодчина! Ласкаво просимо в цей світ! Ото вже весело буде тобі дорослішати поряд із таким пустотливим татком і матусею Пеггі, яка так тебе любить! Я страшенно рада, що тебе назвали на честь бабусі Рут. Хочу, щоб ти знала: Рут Джеймисон була найпрекраснішою людиною у світі, і я впевнена, що вона теж неабияк тобою пишалася б. Твій татко каже, що

ти на неї дуже схожа, маєш великі карі оченята і гарна, як намальована!

Не знаю, що зазвичай купують новонародженим, тож, доки не з'ясую, надсилаю усім вам найщиріші вітання — тобі, мамі й таткові. Дядько Джуліан теж до них приєднується.

*З любов'ю,
твоя тітонька Іджі*

P. S. Як підростеш і зможеш подорожувати, приїзди і навідай стареньку пані, гаразд?

Опустивши листа в поштову скриньку, Іджі повернулася в будинок з усмішкою на обличчі. Це ж треба! Тепер у світі є нова маленька Рут! Ця думка настільки її ошчасливила, що Іджі аж не знала, за що хапатися. Зрештою вхопила на кухні шоколадний батончик і вийшла посидіти на веранді, насолоджуючись смаколикком і міркуючи про майбутнє. Дитині ще й одного дня не виповнилося, а Іджі вже планувала всі ті веселі штуки, які вони могли б утнути разом, аж раптом в уяві зринув образ із минулого. Тоді був весняний день, і Рут Джеймісон сиділа на галявині, усміхаючись їй, така молода і вродлива. Відтак Іджі подумала, що, якби та молода дівчина досі була жива, сьогодні вона стала б бабусею. І як би це було? Іджі спробувала змалювати в уяві Рут як старшу жінку зі зморшками і сивим волоссям, та, хоч як намагалася, їй це не вдавалося. У її думках Рут завжди залишиться молодою і вродливою, вона незмінно пам'ятатиме її саме такою.

Іджі часто спадало на думку, що якби вона вміла зупиняти час, то зробила б це, коли вони обоє були юні. Утім, якби вдалося, на світ не з'явився б Бадді, а отже, і його маленька донечка. І, хоч як подеколи розривалося від болю серце, життя, ймовірно, знало, як воно краще. Іджі ж не відала, якою має бути відповідь, тож урешті-решт припинила її шукати й прийняла той факт, що життя — загадка, яку ще мають розгадати

значно розумніші за неї люди. Усе, що їй було відомо, — це те, що маленька часточка Рут і досі була жива, і їй страшенно кортіло з нею зустрітися.

База армії США

БАУМГОЛЬДЕР, НІМЕЧЧИНА

— 31 грудня 1964 р. —

Надворі було п'ять градусів і сніжило, коли рудоволоса Пеггі Тредгуд із ластовинням на обличчі повернулася додому з поштою й загукала:

— Агов, Баде, нам різдвяний лист від Дот!

Високий білявий чоловік із карими очима на мить відволікся від медичної карти, що її саме вивчав.

— Чудово! І як у них справи?

— Ще не знаю.

Почепивши на вішаки капелюшок та пальто, Пеггі зайшла в кімнату і, сівши поряд із чоловіком, розпечатала листа й узялася читати.

— У них усе гаразд, — за мить зронила вона. — Скидається на те, що Фейргоуп їм до вподоби. Дот каже, що отримала від Іджі мед та апельсини з Флориди... А Джессі Рей Скроггінз знову розлучається.

— Ох, як шкода. Бідолаха.

— Ну, я не здивована. Знаєш, його батько, мабуть, страшенно засмучений... бідолашний преподобний Скроггінз. Ану ж бо... ага, ось воно! Дот повідомляє, що в нас народилася донечка, яку назвали на честь твоєї матері, і б'ється об заклад, що Іджі це неймовірно потішило.

— Як мило, — всміхнувся Бад.

— А ще каже, що вони з Вілбуром пам'ятають нас малими дітьми, які босоніж гасали у Вісл-Стоп, — зі сміхом мовила Пеггі.

Відкинувшись на спинку стільця, Бад схрестив руки на грудях.

— Старі-добрі Дот і Вілбур. Страшенно за ними сумую, а ти?

— Я теж, — кивнула Пеггі. — Ще вона згадує про твою нову руку й каже, що їй бракує різдвяних святкувань у кафе і того, як весело ми тоді проводили час. Просить, щоб їй надси- лали найщасливіші спогади про Вісл-Стоп, — із цими словами Пеггі підвела очі на Бада. — Непросте завданнячко, їх-бо в нас так багато!

— Не зовсім, от я точно знаю, який обрав би.

— І який же?

— Була якось одна ніч на озері Дабл-Спрингз... — лукаво всміхнувся Бад, і Пеггі збентежилася, а її щоки почав заливати гарячий рум'янець.

— Баде Тредгуд, ти ж не збираєшся їй написати про це?!

— Ні, але погодься: спогад неабиякий, — засміявся чоловік.

Тієї миті прокинулася й розплакалася маленька Руті, і Бад кинувся до колиски, щоб узяти її на руки.

— Ти геть розбалуєш цю дитину, — засміялася Пеггі.

— Мені байдуже. Її треба балувати, — сказав чоловік, походжаючи кімнатою й вуркочучи до малечі: — Доброго ран- ку, моя красунечко, моя маленька Руті. Татко тебе дуже лю- бить, авжеж.

— Господи, Баде, таке враження, що у світі ще ніколи не народжувалися немовлята, — похитала головою дружина.

— Ну, може, й не народжувалися — принаймні не такі, як ця крихітка, — мовив Бад, заколисуючи дитину. — Вона особ- лива, чи не так, серденько?

Підійшовши ближче, Пеггі простягнула руки, щоб узяти малечу:

— Може, вона й особлива, але підгузок їй треба змінити.

— Ох, — Бад неохоче віддав донечку.

Правда ж була в тому, що ці двоє шалено обожнювали ма- леньку Руті. Вони здолали довгий шлях до створення сім'ї, тож тепер були на сьомому небі від щастя, а надто Бад. Він мріяв про маленьку донечку, і вона в нього з'явилася.